

Utilization of legume-grass mixture with low level of concentrate feeding for fattening rabbits

บทคัดย่อ

จุดประสงค์ของการศึกษาค้างนี้เพื่อศึกษาวิธีการขุนกระต่ายส่งตลาดโดยการใช้อาหารหยาบเสริมอาหารข้นที่ให้อย่างจำกัดในการนี้ ลูกกระต่ายหย่านมเลือดพื้นเมือง 30 ตัว ถูกแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 5 ตัว แต่ละตัวขังเดี่ยวในกรงตับ กระต่ายในแต่ละกลุ่มถูกจำกัดอาหารข้นที่มีโปรตีน 17% ในระดับ 70 และ 80% ของระดับที่กินเต็มที่ แล้วเสริมด้วยหญ้าขนหรือถั่วไพราโตร หรือส่วนผสมของอาหารหยาบทั้งสองอย่างนี้ (1 : 1) ตลอดระยะการทดลอง 50 วัน เมื่อสิ้นสุดระยะการทดลองก็ทำการฆ่ากระต่ายขุนทั้งหมดเพื่อศึกษาคุณภาพซาก ผลจากการทดลองนี้ปรากฏว่าการจำกัดอาหารทั้งสองระดับแล้วเสริมด้วยอาหารหยาบอย่างหนึ่งอย่างใดจาก 3 อย่างนี้ ไม่มีผลทำให้อัตราการเจริญเติบโต, ประสิทธิภาพในการใช้อาหาร หรือคุณภาพซากของกระต่ายมีความแตกต่างกันในทางสถิติแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ต้นทุนการผลิตกระต่ายจะถูกลงหากจำกัดอาหารข้นเพื่อให้รับเพียง 80% ของที่กินเต็มที่แล้วเสริมด้วยอาหารหยาบเมื่อเปรียบเทียบกับจำกัดที่ 70% ดังนั้นจึงแนะนำให้ผู้เลี้ยงกระต่ายขุนจำกัดอาหารข้นเพียง 80% ของอาหารข้นที่กระต่ายจะกินได้

³ สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Abstract

Thirty weaning native-cross rabbits (56 days of age) were used in an experiment aiming to see if it was possible to fatten rabbit on concentrate restriction with supplemented roughages. A 17% protein corn-soybean meal diet was offered, at either 80 or 70% of ad libitum feeding levels, to groups of rabbits receiving grass or legume or their combination. Roughages and water were offered at all time during a 56-day tested period. It was found that body weight gain, feed conversion in all test periods (56-84, 84-112 and 56-112 days of age) or carcass quality were not affected by level of concentrate restriction or kind of supplemented roughages. The economic evaluation indicated that the concentrate restriction at 80% with any kind of supplemented roughage was preferable over the 70% restriction and thus was recommended.

คำนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับประชากรเป็นโรคขาดอาหารโดยเฉพาะอาหารประเภทโปรตีนจากเนื้อสัตว์ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหานี้จึงควรที่จะมีการส่งเสริมและเร่งการผลิตอาหารโปรตีนจากเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคในครัวเรือนของชาวชนบทอย่างรีบด่วน กระต่ายเป็นสัตว์ที่ให้เนื้อที่ควรได้รับการพิจารณาในการแก้ปัญหานี้ ทั้งนี้ก็สิกรไทยส่วนใหญ่ที่อยู่ตามชนบทมีเนื้อที่สำหรับประกอบกิจการทางด้านเกษตรกรรมกันเพียงเล็กน้อยจึงไม่เหมาะที่จะเลี้ยงสัตว์ที่ใช้เนื้อที่มาก ๆ เช่น โค และกระบือ การเลี้ยงกระต่ายนั้นไม่ต้องการพื้นที่มากมายเช่นกับการเลี้ยงโคและกระบือ และยังสามารถใช้ประโยชน์จากอาหารได้อย่างกว้างขวางเมื่อเปรียบเทียบกับสัตว์กระเพาะเดียวด้วยกัน เช่น สัตว์ปีกและสุกร นอกจากนี้แล้วกระต่ายยังมีชีพจักรสั้นให้ลูกดกมากกว่าสัตว์อื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วแม่กระต่าย 1 ตัว จะให้ลูกปีละ 24-36 ตัวหรือประมาณ 4 ครอบครัวยปี การเลี้ยงกระต่ายนั้นสามารถที่จะเลี้ยงทั้งแบบประหยัดโดยใช้เศษอาหารเหลือกินเหลือใช้ในครัวเรือน และแบบการค้าซึ่งจำเป็นต้องให้กินอาหารที่มีคุณค่าทางอาหารสมดุลงเพื่อเร่งการเจริญเติบโตและย่นเวลาในการขุนกระต่ายส่งตลาด ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้ริเริ่มขึ้นเพื่อศึกษาข้อมูล พื้นฐานในการดำเนินการเลี้ยงกระต่ายในรูปของสัตว์ให้เนื้อส่งตลาดได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรแล้วยังช่วยเพิ่มอาหารโปรตีนจากเนื้อสัตว์ให้แก่ครอบครัวได้อีกด้วย

การตรวจเอกสารผล

Werae (1976) รายงานว่าการผลิตกระต่ายเพื่อการค้านั้น แม่กระต่าย 1 ตัว สามารถผลิตลูกได้ถึง 43 ตัวต่อปีหรือ 5 ครอบครัวยปี ในทำนองเดียวกัน Templeton (1968) รายงานว่าในการผลิตกระต่ายเพื่อเป็นการค้านั้นพบว่าแม่กระต่าย 1 ตัว (น้ำหนักประมาณ 5 กิโลกรัม) สามารถผลิตลูกได้ถึงปีละ 30 ตัว โดยมีน้ำหนักตัวละ 1.8 กิโลกรัมหรือสามารถผลิตลูกกระต่ายได้น้ำหนักตัวทั้งสิ้น 54 กิโลกรัม Nather (1974) รายงานว่าถ้าเลี้ยงกระต่ายโดยให้กินแต่หญ้าหรือเมล็ดธัญพืชจำเป็นที่จะต้องให้อาหารเสริมที่มีโปรตีนสูงเพิ่มให้แก่กระต่ายเช่น กากถั่วเหลืองหรือถั่วลิสง Templeton (1952) ได้ทดลองเลี้ยงกระต่ายพันธุ์นิวซีแลนด์ไวท์เพื่อเป็นการค้าพบว่ากระต่ายกินอาหารอัดเม็ดประมาณวันละ 2 ออนซ์ (ประมาณ 56 – 57 กรัม) นอกนั้นเป็นอาหารแห้ง ลูกกระต่ายโตได้น้ำหนักประมาณ 1.76 กิโลกรัม (3.89 ปอนด์) เมื่ออายุ 56 วัน และลูกกระต่ายที่เลี้ยงในการทดลองครั้งนี้พบว่ามีอัตราการตายมากในช่วง 2 สัปดาห์แรกคือ ประมาณ 22% May และคณะ (1975) รายงานว่าการผสมข้ามพันธุ์กันระหว่างกระต่ายพันธุ์นิวซีแลนด์ไวท์และแคลิฟอร์เนีย ลูกผสมที่ได้จะมีอัตราการเจริญเติบโตเร็วกว่ากระต่ายพันธุ์นิวซีแลนด์ไวท์ และอัตราการเจริญเติบโตของลูกกระต่ายจะรวดเร็วที่สุดหรือสูงที่สุดเมื่ออายุได้ 40 วัน และจะเริ่มลดลงอย่างช้า ๆ เมื่ออายุ 50 วัน ในทำนองเดียวกัน Templeton (1968) รายงานว่าการเลี้ยงกระต่ายถ้ามีการจัดการดีและการ

ให้อาหารดีแล้ว ลูกกระต่ายจะมีน้ำหนักตัวเป็น 2 เท่าของน้ำหนักแรกเกิดเมื่ออายุ 1 สัปดาห์และจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 28 เท่าของน้ำหนักแรกเกิดเมื่อหย่านมหรือมีอายุ 2 เดือน ดังนั้นการเลี้ยงลูกกระต่ายในช่วงนี้จึงมีความต้องการโปรตีนสูงมาก เพราะอัตราการเจริญเติบโตของลูกกระต่ายในช่วงนี้รวดเร็วมาก จึงจำเป็นที่จะต้องให้อาหารชั้นที่มีคุณภาพดีแล้ว เสริมด้วยเมล็ดธัญพืชและหญ้าแห้งในอัตราส่วนที่พอเหมาะจึงจะทำให้ลูกกระต่ายมีอัตราการเจริญเติบโตรวดเร็วคือ เพิ่มขึ้นกว่าปกติ 3-20% และสามารถที่จะลดอาหารชั้นลงได้ประมาณ 20-25% ต่อการเปลี่ยนอาหารให้เป็นเนื้อ 1 ปอนด์

การศึกษาการเลี้ยงกระต่ายในประเทศไทยนั้น เยาวมาลย์และคณะ (2523) ได้ทดลองศึกษาการเลี้ยงกระต่ายพันธุ์พื้นเมืองโดยการจำกัดอาหารชั้น (มีโปรตีน 17%) พบว่าสามารถจำกัดอาหารชั้นในกระต่ายเล็ก (อายุ 56-86 วัน), กระต่ายรุ่น (อายุ 86-116 วัน) และกระต่ายขุน (อายุ 116-146 วัน) ได้ไม่เกินกว่าระดับ 80, 50 และ 50% ของอาหารชั้นที่ให้กินเต็มที่ตามลำดับ ในช่วงกระต่ายเล็ก-รุ่น (อายุ 56-116 วัน) กระต่ายสามารถเจริญเติบโตตามปกติถ้าจำกัดอาหารชั้นให้ได้กินไม่ต่ำกว่าระดับ 70% ในกระต่ายเพศเมีย และ 80% ในกระต่ายเพศผู้ การเลี้ยงกระต่ายขุนตลอดการทดลอง (อายุ 56-146 วัน) สามารถจำกัดอาหารชั้นได้ไม่เกินกว่าระดับ 70% ทั้งกระต่ายเพศผู้และเพศเมีย การจำกัดอาหารชั้นในระดับต่าง ๆ ในการขุนกระต่ายส่งตลาดทำให้ประสิทธิภาพการใช้อาหารชั้นดีขึ้นเรื่อย ๆ ตามสัดส่วนของการจำกัดอาหารชั้นและสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ตามลำดับ การจำกัดอาหารชั้นในระดับต่าง ๆ กันไม่ทำให้ส่วนประกอบทางเคมีของเนื้อกระต่ายมีผลแตกต่างทางสถิติแต่อย่างใด

อุปกรณ์และวิธีการ

ใช้ลูกกระต่ายพันธุ์พื้นเมืองซึ่งหย่านมเมื่ออายุ 50 วัน จำนวน 30 ตัว โดยแบ่งออกเป็น 6 พวก ๆ ละ 5 ตัว (เพศเมีย 2 ตัว เพศผู้ 3 ตัว) กระต่ายแต่ละตัวเลี้ยงในกรงเดี่ยว ขนาด 60 x 50 ซม. และกระต่ายแต่ละพวกได้รับอาหารทดลองดังนี้ คือ

พวกที่ 1 เลี้ยงอาหารชั้น 80% ของอาหารที่กินเต็มที่และให้กินหญ้าขนเต็มที่

พวกที่ 2 เลี้ยงด้วยอาหารชั้น 80% ของอาหารที่กินเต็มที่และให้กินหญ้าขนผสมกับถั่วชิราโตร (Siratro) เต็มที่

พวกที่ 3 เลี้ยงด้วยอาหารชั้น 80% ของอาหารที่กินเต็มที่และให้กินถั่วชิราโตร (Siratro) เต็มที่

พวกที่ 4 เลี้ยงด้วยอาหารชั้น 70% ของอาหารที่กินเต็มที่และให้กินหญ้าขนเต็มที่

พวกที่ 5 เลี้ยงด้วยอาหารชั้น 70% ของอาหารที่กินเต็มที่และให้กินหญ้าขนผสมถั่วชิราโตร (Siratro) เต็มที่

พวกที่ 6 เลี้ยงด้วยอาหารชั้น 70% ของอาหารที่กินเต็มที่และให้กินถั่วชิราโตร (Siratro) เต็มที่

สูตรอาหารชั้นและสูตรไวตามินแร่ธาตุของกระต่ายที่ใช้เลี้ยงในการทดลองครั้งนี้ได้แสดงไว้ในตารางที่ 1 และ 2 การคำนวณปริมาตรให้อาหารชั้น 80% และ 70% ของอาหารที่ให้กินทั้งหมดนั้นใช้ข้อมูลจากผลการทดลองของเยาวมาลย์ และคณะ (2523) น้ำและอาหารหยาบ (หญ้าขนและถั่ว) ตั้งให้กินเต็มที่

ตลอดเวลา ทำการชั่งกระต่ายทุกตัวเมื่อกระต่ายมีอายุ 84 วัน และ 112 วัน บันทึกปริมาณอาหารข้นและอาหารหยาบที่กินทุกวันเป็นรายตัวตลอดจนสังเกตอาการป่วยของกระต่ายด้วย เมื่อสิ้นสุดการทดลอง 56 วันแล้ว (เมื่อกระต่ายอายุ 112 วัน) ได้ทำการฆ่ากระต่ายทั้งหมดเพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของซากกระต่าย

ผลการทดลองและวิจารณ์

1. อัตราการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการใช้อาหารของกระต่ายในช่วงอายุต่าง ๆ ที่เข้าทดลองได้แสดงไว้ในตารางที่ 3 น้ำหนักเพิ่มและประสิทธิภาพการใช้อาหารของกระต่ายในช่วงอายุ 56-84 วันพบว่าไม่มีผลแตกต่างทางสถิติแต่อย่างใดต่อระดับของอาหารข้นที่ใช้เลี้ยงและชนิดของอาหารหยาบที่ให้เต็มที่ ผลการทดลองในช่วงอายุนี้ให้ผลคล้ายคลึงกัน การทดลองของเยาวมาลัย และคณะ (2523) กล่าวคือ

ตารางที่ 1 สูตรอาหารข้น (concentrate feed) ที่ใช้เลี้ยงกระต่าย

ส่วนประกอบ	กระต่ายอายุตั้งแต่ 56-112 วัน
รำอ่อน	45
ปลายข้าว	21.5
ข้าวโพดบด	12.0
กากถั่วเหลือง	14.0
ปลาป่น	5
เกลือ	0.5
*ไวตามินและแร่ธาตุ	0.2
รวม	100
Calculated Analysis;	
โปรตีน, %	17.18
ME, kcal/kg.	2607
Ca, %	0.85
P, % availabla	0.70

* ดูตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สูตรวิตามินแร่ธาตุที่ใช้เลี้ยงกระต่าย

ส่วนประกอบ	กระต่ายอายุตั้งแต่ 56-112 วัน
วิตามินเอ ₃ 500/100, กรัม	5
วิตามินดี ₂₅ , กรัม	20
วิตามินบี ₁₂ (500 มก./กก.), กรัม	2
โรโบลาวัน, กรัม	0.5
แคลเซียมแมกโคซิเนท, กรัม	2.5
ไนอาซีน, กรัม	1.5
โคลีนคลอไรด์ (50%) , กรัม	90
แมงกานีสซัลเฟต (MnSO ₄ ·4H ₂ O), กรัม	36
คอปเปอร์ซัลเฟต (CuSO ₄ ·5H ₂ O), กรัม	2
ซิงค์ออกไซด์ (ZnS), กรัม	7
รำอ่อน, กรัม	30.5
รวม	200

กระต่ายที่เลี้ยงในช่วงอายุนี้อาจจำกัดอาหารได้ถึง 70% ของอาหารชั้นที่ให้เต็มที่โดยไม่มีผลกระทบกระเทือนต่ออัตราการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการใช้อาหาร การเสริมอาหารหยابให้กินเต็มที่ควบคู่กับการจำกัดอาหารชั้นในระดับ 80 และ 70% นั้นพบว่าการเสริมด้วยหญ้าขนอย่างเดียว หรือหญ้าขนผสมกับถั่วหรือถั่วอย่างเดียวนั้นไม่มีผลแตกต่างทางสถิติต่ออัตราการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการใช้อาหาร จากผลการทดลองครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ากระต่ายสามารถใช้ประโยชน์จากหญ้าขนและถั่วได้ดีพอ ๆ กัน

น้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยและประสิทธิภาพการใช้อาหารของกระต่ายในช่วงอายุ 84-112 และ 56-112 วัน ที่เข้าทดลองให้ผลตอบสนองคล้ายคลึงกับผลการทดลองในช่วงอายุ 56-84 วัน และสอดคล้องกับผลการทดลองของเยวมาลย์ และคณะ (2523) ซึ่งรายงานว่ากระต่ายในช่วงอายุ 30-40, 30-50 และ 30-60 วัน ที่เข้าทดลองหรืออายุ 86-96, 86-106 และ 86-116 วันนั้น สามารถที่จะจำกัดอาหารชั้นของกระต่ายได้ถึง 50% ของอาหารที่ให้กินเต็มที่โดยไม่มีผลกระทบกระเทือนต่ออัตราการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการใช้อาหารของกระต่าย จากผลการทดลองครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าไม่ควรเลี้ยงกระต่ายโดยปล่อยให้กินอาหารชั้นอย่างเต็มที่เพราะเป็นการเปลืองอาหารโดยเปล่าประโยชน์ ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการเจริญเติบโตของกระต่ายในช่วงอายุ 84-112 วัน ได้ลดลงเรื่อย ๆ อย่างเด่นชัด จากการทดลองในช่วงอายุ 56-84 วัน นั้นกระต่ายมีน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยต่อตัว 480 กรัม แต่ในช่วงอายุ 84-112 วัน นั้นกระต่ายมีน้ำหนักเพิ่มเฉลี่ยต่อตัว

ตารางที่ 3 แสดงอัตราการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพในการใช้อาหารของกระต่ายทดลองในช่วงอายุต่าง ๆ

ข้อมูลทดสอบ	ระดับของอาหารขั้นที่ใช้เลี้ยง, %					
	80			70		
	T ₁ หญ้า	T ₂ หญ้า+ถั่ว	T ₃ ถั่ว	T ₄ หญ้า	T ₅ หญ้า+ถั่ว	T ₆ ถั่ว
ช่วงอายุ 56-84 วัน :						
น้ำหนักเพิ่มเฉลี่ย, กรัม	504	466	420	492	474	526
Mean		463			497	
น้ำหนักอาหารขั้นที่กิน : น.น. เพิ่ม	2.44	2.60	2.91	2.79	2.78	2.60
Mean		2.65			2.73	
ช่วงอายุ 84-112 วัน :						
น้ำหนักเพิ่มเฉลี่ย, กรัม	352	364	384	372	356	368
Mean		367			365	
น้ำหนักอาหารขั้นที่กิน : น.น. เพิ่ม	3.77	3.55	3.21	3.81	3.66	3.83
Mean		3.51			3.77	
ช่วงอายุ 56-112 วัน :						
น้ำหนักเพิ่มเฉลี่ย, กรัม	856	830	804	864	830	894
Mean		830			862	
น้ำหนักอาหารขั้นที่กิน : น.น. เพิ่ม	2.92	2.97	3.04	3.22	3.12	3.08
Mean		2.98			3.14	

เพียง 366 กรัมเท่านั้น ผลการทดลองครั้งนี้สอดคล้องกับผลการทดลองของ (1975) ซึ่งรายงานว่าอัตราการเจริญเติบโตของลูกกระต่ายจะรวดเร็วหรือสูงสุดเมื่ออายุได้ 40 วัน และจะเริ่มลดลงอย่างช้า ๆ เมื่ออายุ 50 วัน การเสริมอาหารหยาบในรูปของหญ้าสดอย่างเดียวหรือหญ้าผสมถั่วหรือถั่วอย่างเดียวให้ผลตอบแทนต่ออัตราการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการใช้อาหารทัดเทียมกัน

2. ส่วนประกอบของซากกระต่ายเมื่อสิ้นสุดการทดลองได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 จากผลการทดลองครั้งนี้พบว่า การจำกัดอาหารขั้นของกระต่าย 80 และ 70% ของอาหารขั้นที่กินเต็มที่เมื่อสิ้นสุดการทดลองเมื่อกระต่ายอายุ 112 วัน นั้นไม่มีผลแตกต่างทางสถิติแต่อย่างใด ต่อส่วนประกอบของซากกระต่าย (เปอร์เซ็นต์น้ำหนักซาก, น้ำหนักขนและหนัง, น้ำหนักเนื้อต่อน้ำหนักซาก และน้ำหนักกระดูก) ในทำนอง

เดียวกันการเสริมอาหารหยาดคือ หย้าขนอย่างเดียว หรือหย้าขนผสมถั่วซีราโตรหรือถั่วซีราโตรอย่างเดียว นั้นไม่มีผลแตกต่างในทางสถิติต่อส่วนประกอบของซากกระต่าย

3. การศึกษาต้นทุนการผลิตของกระต่ายในช่วงอายุต่าง ๆ กันได้แสดงไว้ในตารางที่ 5 จากผลการทดลองครั้งนี้พบว่าต้นทุนในการผลิตกระต่ายทุกช่วงอายุ (56 - 84 วัน, 84 - 112 วัน และ 56 - 112 วัน)

ตารางที่ 4 แสดงส่วนประกอบของซากกระต่ายเมื่อสิ้นสุดการทดลอง

ข้อมูลทดสอบ	ระดับของอาหารชั้นที่ใช้เลี้ยง, %					
	80			70		
	T ₁ หย้า	T ₂ หย้า+ถั่ว	T ₃ ถั่ว	T ₄ หย้า	T ₅ หย้า+ถั่ว	T ₆ ถั่ว
น้ำหนักซาก, %	52.21	54.29	53.84	54.10	53.77	53.40
น้ำหนักขนและหนัง, %	10.09	9.49	10.42	9.49	9.44	9.61
น้ำหนักตัว, %	10.20	10.69	9.20	8.99	8.64	8.04
น้ำหนักเนื้อ น้ำหนักซาก, %	67.73	70.53	71.06	69.69	66.83	68.29
น้ำหนักกระดูก, %	17.01	16.97	17.36	17.26	19.66	18.03

ที่เข้าทำการทดลองมีค่าเฉลี่ย 8.28 , 11.21 และ 9.42 บาทต่อน้ำหนักเพิ่ม 1 กิโลกรัม เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนในการผลิตกระต่ายต่อระดับอาหารชั้นที่ใช้เลี้ยงทดลองแล้วพบว่า การจำกัดอาหารชั้น 80% นั้นจะเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตกระต่ายน้อยกว่าการจำกัดอาหารชั้น 70% ทุกช่วงอายุของการทดลอง ในช่วงอายุ 56 – 84, 84-112 และ 56-112 วัน การจำกัดอาหารชั้นระดับ 80% จะเสียค่าอาหารชั้นในการทำน้ำหนักเพิ่ม 1 กิโลกรัม 8.16, 10.81, และ 9.17 บาท ตามลำดับ ส่วนการจำกัดอาหารชั้นระดับ 70% นั้นจะเสียค่าอาหารชั้นในการทำน้ำหนักเพิ่ม 1 กิโลกรัม 8.40, 11.60, และ 9.67 บาท ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนในการผลิตกระต่ายต่อผลของการเสริมหย้า, หย้าผสมกับถั่วหรือถั่วอย่างเดียว นั้นพบว่าไม่มีผลแตกต่างต่อต้นทุนในการผลิตกระต่ายมากนักในช่วงอายุ 56-112 วัน ที่เข้าทำการทดลอง จากการทดลองครั้งนี้พบว่ากระต่ายในช่วงอายุ 56-112 วัน ที่เข้าทำการทดลอง จะเสียค่าอาหารชั้นเมื่อเสริมด้วยหย้าอย่างเดียว, หย้าผสมถั่วหรือถั่วอย่างเดียว 9.46, 9.38, และ 9.43 บาท ตามลำดับ ในการทำน้ำหนักเพิ่ม 1 กิโลกรัม

ตารางที่ 5 สรุปผลการใช้อาหารข้นและอาหารหยاب (หญ้าขนและถั่วเขียวโตร) ต่อการเจริญเติบโต

ข้อมูลทดสอบ	ระดับของอาหารข้นที่ใช้เลี้ยง, %						เฉลี่ย
	80			70			
	T ₁ หญ้า	T ₂ หญ้า+ถั่ว	T ₃ ถั่ว	T ₄ หญ้า	T ₅ หญ้า+ถั่ว	T ₆ ถั่ว	
จำนวนกระต่ายที่เข้าทดลอง, ตัว	5	5	5	5	5	5	
เปอร์เซ็นต์การตาย	-	-	-	-	-	-	
นน.เฉลี่ยเริ่มต้นเมื่อเข้าทดลอง, กรัม	1380	1420	1440	1450	1370	1350	1402
นน.เฉลี่ยเมื่อสิ้นสุดการทดลอง, กรัม	2236	2250	2244	2314	2200	2244	2248
จำนวนวันที่เข้าการทดลอง, วัน	56	56	56	56	56	56	
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อวัน, กรัม	15.29	14.82	14.36	15.43	14.82	15.96	15.11
ปริมาณอาหารข้นที่กินเฉลี่ยต่อวัน, กรัม	58.32	58.32	58.32	51.32	51.32	51.32	54.82
มูลค่าอาหารข้นต่อ กก. ; บาท	3.08	3.08	3.08	3.08	3.08	3.08	
มูลค่าอาหารข้น/กก. น้ำหนักเพิ่ม							
ช่วงอายุ 56-84 วัน, บาท	7.52	8.01	8.96	8.59	8.56	8.04	8.28
ช่วงอายุ 84-112 วัน, บาท	11.61	10.93	9.89	11.73	11.27	11.80	11.21
ช่วงอายุ 56-112 วัน, บาท	8.99	9.15	9.36	9.92	9.61	9.49	9.42

เอกสารอ้างอิง

เยาวมาลย์ คำเจริญ สมจิตต์ ยอดเศรณี นายแสง ไผ่แก้ว สุวิทย์ ผลลภ สโรช คำเจริญ สุวิทย์ ธีรพันธุ์วัฒน์ ชัยณรงค์ คันธพนิต พิชมัย นามแดง และพรรณศรี สากิยะ 2523 การขุน กระต่ายส่งตลาดโดยใช้อาหารข้นและอาหารเสริม รายงานประจำปี 2522 โดยความร่วมมือของ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และสำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Horne, P. 1976. Surveys shows where rabbits are going. Commercial Rabbit 4 : 4.

May, D. and K.B. Simpson. 1975. Reproduction in the rabbit. Anim. Breed. Abst. 43 : 253-260.

Nather, A.C. 1974. The book of the domestic rabbit. David Mckey Comp. Inc. , New York.

Templeton, G.S. 1952. Effects of certain method feeding and managing rabbits in commercial fryer production. U.S.A.D. Circular No 901.

Templeton, G.S. 1968. Domestic rabbit production. 4th Ed. The Interstate Printers & Publishers. Inc. Danville, Illinois.